

MANNA

Manna.

Manna on ravinto, jonka Jumala antoi Israelille erämaavaelluksen aikana (Joos. 5:12); tärkeää ei ole määritellä sen luonnetta vaan ymmärtää sen symbolinen merkitys. Sen nimen selitys ”Mitä tämä on?” (hepr. man hu: 2. Moos. 16:15) korostaa sen salaperäistä luonnetta: Jumala tahtoo koetella kansaansa ja samalla pitää sen elossa (2. Moos. 16:4, 28). Tämä ihmeellinen lahja on synnyttänyt traditiossa monia tulkintoja, joista todistavat Mooseksen kirjojen kertomukset (2. Moos. 16; 4. Moos. 11:4–9), psalmit ja Viisauden kirja (Viis. 16:20–29). Näin manna valmisti tietä ilmoitukselle todellisesta taivaan leivästä, jonka ennusmerkkinä ja esikuvana se oli (Joh. 6:31 f.).

1. Manna ja erämaan koettelemus.. Erämaan epävarmoissa oloissa kansa, jolla ei ole uskoa, vaatii Jumalaa toimimaan: ”Onko Jahve meidän keskellämme vai ei?” (2. Moos. 17:7); Jumala vastaa sille ilmaisemalla kirkkautensa muun muassa mannan lahjalla (2. Moos. 16:7, 10 ff.). Manna puolestaan on kysymys, jonka Jumala esittää kansalleen kasvattaakseen sitä panemalla sen koetukselle: ”Tunnistatteko, että minä olen teidän Jumalanne, kun noudatatte käskyjäni?” (vrt. 2. Moos. 16:4, 28).

Antaessaan Israelille tämän elannon Jumala ilmaisee sille vaikuttavan läsnäolonsa, ja tämä merkki on niin puhutteleva, että sen muistoa tulee vaalia asettamalla arkkiiin manna-astia lain taulujen kanssa (Hepr. 9:4). Jokainen merkki vaatii vastausta; mannan lahjaan liittyy määräyksiä, joiden tarkoitus on koetella Israelin uskoa siihen, joka sen antaa: manna on kerättävä päivä kerrallaan eikä mitään saa säästää seuraavaksi päiväksi. Vain sapatin aattona satoa kerätään kahdeksi päiväksi, jotta sapatin lepoa kunnioitettaisiin. Näin manna antaa kansalle keinon osoittaa kuuliaisuutensa Jumalalle ja luottamuksensa hänen sanaansa (2. Moos. 16:16–30). Lisäksi keitetyt mannakakut eivät ole mauttomia (4. Moos. 11:8), mutta niiden maku pysyy aina samana; Israel kyllästyy niihin ja napisee ymmärtämättä koettelemusta ja sen opetusta. Sen sijaan, että ihminen luottaisi vain maalliseen ravintoon (4. Moos. 11:4 ff.), hänen on turvauduttava ennen kaikkea siihen, mikä tulee taivaasta, siihen salaperäiseen ravintoon, jonka symboli manna on: Jumalan sanaan (5. Moos. 8:2 f.).

2. Manna ja eskatologinen odotus.. Rukouksessa Jumalan edessä menneisyyttään mietiskellen Israel laulaa mannan hyväätekevästä lahjasta: ”vehnä ja taivaan leipää”, ”väkevien leipää” – taivaassa asuvien enkelien leipää (Ps. 78:23 ff.; Ps. 105:40; Neh. 9:15). Ylistäessään sitä, millä ei enää ole merkitystä, viisaat kuvittelevat, millaisia ominaisuuksia taivaallisella ravinnolla tulee olla; Luoja antaa sitä lapsilleen eskatologisessa pidoissa. Juuri tätä ravintoa, Israelin odotuksen kohdetta, ajattelee Viisauden kirjan kirjoittaja innoitetussa (midrash) kommentaarissaan Eksoduksesta. Tulevaisuuden manna mukautuu kunkin makuun ja sopeutuu Jumalan lasten haluihin. Maistaessaan sitä he saavat vielä enemmän maistaa Luojan lempeyttä: Luoja asettaa luomakunnan häneen uskovien palvelukseen (Viis. 16:20, 25 ff.). Ilmestyskirja puhuu samasta mannasta: sitä luvataan niille, joiden usko ja todistus ovat näin tehneet heistä saatanan ja maailman voittajia (Ilm. 2:17; vrt. 1. Joh. 5:4 f.).

3. Manna ja Jumalan todellinen leipä.. Kristus vahvistaa erämaassa VT:n elävällä opetuksella: ”Ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta” (Matt. 4:4 rinnakk.; vrt. 5. Moos. 8:3). Hän uudistaa tämän opetuksen ruokkiessaan Jumalan kansaa ihmeellisellä leivällä. Tämä leipä, joka ravitsee kansan (Matt. 14:20; Matt. 15:37; vrt. Ps. 78:29), herättää innostuksen, jolla ei ole mitään tekemistä sen uskon kanssa, jota Jeesus edellyttää (Joh. 6:14 f.); opetuslapset eivät ymmärrä lahjan ja ihmeen merkitystä sen paremmin kuin väkijoukkokaan. Epäuskoiset, fariseukset ja saddukeukset puolestaan pyytävät juuri silloin ”taivaasta tulevaa merkkiä” (Matt. 16:1–4 rinnakk.; vrt. Joh. 6:30 f.; Ps. 78:24 f.).

Mutta todellinen leipä, joka on ”tullut taivaasta”, ei ole manna, jonka avulla ihminen pysyy elossa ja kuitenkin kuolee, vaan Jeesus itse (Joh. 6:32 f.), jonka ihminen ottaa vastaan uskossa (Joh. 6:35–50): hänen ”lihansa”, joka annetaan ”maailman elämän puolesta” (Joh. 6:51–58). Paavali puolestaan näkee erämaan mannan hengellisen ravinnon esikuvana (1. Kor. 10:3 f.). Siksi eukaristinen traditio käyttää aivan aiheellisesti uudelleen mannaa koskevia raamatullisia kuvia. Kun kristitty nauttii eukaristisen aterian salaperäistä leipää, joka näyttää aina samalta kuin manna, hän vastaa Jumalan merkkiin ja todistaa uskonsa taivaasta laskeutuneeseen Sanaansa. Siksi hän saa jo nyt ravinnokseen ”enkelten leipää, josta on tullut matkamiesten leipä” (Lauda Sion): tämä leipä täyttää kaikki heidän tarpeensa ja vastaa heidän kaikkia makujaan Jumalan kansan uuden Eksoduksen kuluessa. Uskova on jo voittaja taistelussa, jota hänen on käytävä matkansa aikana, sillä hän saa jo ravintonsa itse Jumalan leivästä ja elää hänen iankaikkisesta elämästään (Joh. 6:33, 54, 57 f.; Ilm. 2:17).

MFL

Katso myös: → desert AT I 2 – eucharistie III 2 – faim-soif AT I 2 – Ravinto II – Leipä III